

ALBINA.

de două ori în septemana: Joi-a și vineri-a; era când va pretinde imediat materiilor, va săi de trei sau de patru ori în septemana.

Buletin de prenumerațiune,
pentru Austria:

în întregu . . . . . 8 fl. v. a.
înătate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
într-un anu . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania și străinătate:

în întregu . . . . . 12 fl. v. a.
înătate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

Prenumeratiuni se fac la toti dd. corespondenti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a adresa si corespondentiei, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau expeditiunea; câte vor fi nefrancate, na sa ver orimi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunturi si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetitiile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se antecipa.

Budapesta, in 4/16 dec. n. 1873.
Am anuntiatu la rondulu nostru, ca unitatea si crizele urmate dintr-un pe domnii de la putere in Ungaria, sa intreprinda revisiunea bugetului pentru anulu 1874.

Lucrulu s'a terminatu in comisiune, ieri decurge cu mare intetire desera in Casa. Dar — dorere, rezultatu pre langa tota bun'a intentiune a comitatiului comisiunei, precum dora si a unu mai multi deputati, totu nu este felu mangaiatoriu!

Ce e dreptu, s'a redusu — cu mai de milioane rubricile speseloru preliminate, si ast'a ar fi unu cascigu; dar inalta parte, mai in asemenea mesura a putu a se reduce si rubricile venite preliminate. Si asiã in resumatu generalu, dupa toate reducerile — eta cum sta cu acelu bugetu reveditulu.

Deficitulu pe 1874 remane 627,320 fl.

Catra acest'a in sa mai e de acoperi o detoria flotante, facuta in anulu in te, si de asemenea reste de creditu de pe acestu anu, impreuna in suma de 30.709,175 fl.

Astfelu avendu a se face ingrigire cu o acoperire in totale de 1.36,495 fl. v. a. adeca multu mai pu, de catu imprumutulu celu nou se dea spre dispusetiune guvernului nostru in acesta-si timpu, fiindu in imprumutu — de 153 milioane — platulu pentru cinci ani, si asiã daru andu-se dintr'insulu pe unu anu abia peste 30 de milioane.

De aci este — marea ingrigire, ce nu tiene cuprinsi pe cei mai priceputi si mai seriosi dela guvernulu, si cari pre langa aceea ca cu ne-adormita mintia — lucra la o reductiune multu insemnata a bugetului, paralelu au putu a se ocupa si de ideia unu nouu imprumutu, inca de acuma, pentru anulu in uru.

Budapesta, in 15 dec. n. 1873.
Raru lucru este, candu noi ne ocupamu stările si intemprările — dulcei noastre

Romanie, asiã dise „libere“; — nu ca nu ne ar interesã acelea, — oh Dómne bunule, dar cum se nu ne interesã si pre interesã! — si pentru ca — bune si bine, la unu cugetu curatu — nu pre avemu se spunemu, er cu role — nu ni place se machimu — nici pre cei din coci, nici pre cei din colu — ai nostri; dar mai puicu in sa se in bucuramu anim'a contrariilor de morte ai Romanismului. Critice si admonitiuni guvernului din Bucuresci, i facu destule, dorere fora folosu, vro 30—40 de foi de din colu!

Totusi câte o data, candu vedemu cãta retacire si sinamagire pre grósa, nu potemu se nu ni redicãmu vócea si noi, reflectandu pe frati ce — par' ca mergu cu ochii legati, oblu spre prepaste, ca se bage de sema, ca — mergu reu. Din asemenea cugetu fratiescu cauta se inserãmu o asemenea reflexiune si asta data.

Cu ocaziunea desbaterii in Camer'a deputatiloru a supra proiectulu de Responsum la cuventulu de tronulu, dlu min. de esterne V. Boerescu, vrendu a combate pre dd. M. Cogalniceanulu si Nicol. Ionescu, cari au trasu la indoiela, ca relatiunile cu puterile straine ar fi din cele mai satisfactorie, — s'a servitu de urmatoriulu argumentu:

„Cumca relatiunile noastre cu puterile straine sunt satisfactorie, este afirmarea guvernului, conforma adeverului, — si nu avomu de catu a ne feliãta de acestu adeveru.“

„Este forte adeveratu, ca puterile straine ni-au aretatu forte mare buna vointia si multa incedere in starea de astadi a Romaniei. Si canlu acesta stima si incedere assiste, relatiunile — nu potu fi de o catu satisfactorie.“

„Si — sciti care este caus'a acestei stime, a acestei incederi, de care Romania se bucura in strainetate? — Este — stabilitatea, de care ne bucurãmu de trei ani.“

Pentru bunulu Ddiu! Apelu la conștiinta de romanu a dlui Boerescu; puna man'a pe anima-si asculte vócea aceleia, iea intr'ajutoriu esperiinta vechia si mai noua, si — cutedia a afirmã, ca — Romania si Romanismulu, in strainetatea de care e vorba, adeca in Austro-Ungaria, Prussia si Turcia — se bucura de simpatia si buna-vointia!

Cã dora deca am avé acilea simpatia si buna-vointia macar numai catu e unu grãntu

de mustariu, nu ni-ar impedeã sistematizãmintu progresulu, cultura, dezvoltarea nationala — din coci, casi din colu.

Multa ne prinde mirare, cum unu guvern patrioticu, póte se cróda si se invóce atestatele strainiloru, despre starea tierii portarea sa, er multimea de vaietari si lansori, ce se redica de prin tote partile tari, chiar datele positive ce are la mana despre — finantiele role, instructiunea publica — miserabile, chiar justitia — in trista decãntia, — le desconsidera!

Dar — am mai spus si aretatu inca lta data, stimabilei „Presse“, la o asemenea caziune, ca — tocmã din aceea aparitiune, umca strainii, principialminte contrari ai tomanismului, ne lauda si ni descoperu plãsero lor pentru portarea nostra, urma evidentminte ca — mergemu spre reu, ca — ne porum reu pentru adeveratulu interesu alu nostru!

Au nu vede dlu Boerescu, si intregu guvernulu de adi din Romania, ce urmãri a iunã p e Ungaria, dupa o stabilitate de siapte ai, laudata si redicãta pana la alu sptelea ceru — juru imprejuru in strainetate?!

Vai si er vai! Dar de ce se ne facemu ni orbi si nepricetori, candu ochi avemu, ar si minte ni-a datu Ddiu! — Desteptãtve domniloru si fratiloru, pana nu e pre ardui!! —

Budapesta, in 3/15. dec. 1873.

Sã ni insemnãmu bine o intemprare mai buna in politica; cãci ea — mane-poimane póte se ni fie de argumentu in luptale nostre.

Este scintu ca, dd. centralisti-constitutiunali, moderni, caroru adeca s'a datu — din coci si din colu — puterea discretiunaria in mani, si cari prin acest'a, folosindu-se de tote medilócele licite si nelicite, pururi si sciuface majoritate in dietele — atãtu cele centrali, catu si cele provinciali, — este scintu ca, condamna ca unu ce neconstitutiunãlu si chiar absurdu — passivitatea minoritatiloru, adeca tactic'a natiunãliloru federalisti si opusetiunali, prin carea ei, vedindu-se cu forti'a si insielatiunea redusi in reprezentãntiele legelativi si convingendu-se, ca cu ar-

gumãnta, macar catu de puternice si elocinti i facia de conspiratiunea si interesele particulari ale clicii de la putere — nemicu, dar chiar nemicu nu se póte ajunge intru interesulu comunu alu tierelor si popóraloru, — as parasitu campulu constitutiunii false, si s'au pusu a combate reulu pre campulu multu-puicu mai largu si mai liberu alu publicitatii!

Dar acuma ce se vedi?! In Dalmatia, dupa unu picuti de administratiune mai onorabile, la cele din urma alegeri pentru Diet'a provinciale din Zara, succese natiunãliloru, adeca — propriamente poporulu dalmatinu, a reesi cu majoritate peste doue treimi! Resultatulu fu, pre firesce, ca majoritatea natiunãle incepã a soliciã desfacerea Dalmatiei de cãtra Austria-cislaiana si alaturarea ei la Croatia si Slavonia, la Regatulu tri-unitu, carele si asiã se intitula alu „Croatiei, Dalmatiei si Slavoniei.“

Minoritatea italiana si germana, esita de prin câte-va orãsie litorali, firesce luandu aerulu austriacu-centralisticu, (NB! intocmai casu italianii fiumeni cu magiarismulu!) se puse din tote puterile a combate — legitimele si chiar legalile aspiratiuni a majoritatii slave, si — vedindu ca majoritatea nu este plecata de felu a se lasã condusa seu impededata in dreptulu si interesulu seu de minoritate, intr'o buna demanetia domnii pre-intiolepti, italieni si nemti, disce la numeru, si — depusera mandatele si esira din Dieta! Eta deci, ca passivitatea — nu totu de un'a este lucru absurdu.

Budapesta, in 4/16 dec. 1873.

Este — catu se póte de — miserabile, scandalósa si ridiculósa, dar — tocmã pentru acest'a si interesante, istoria adunãrei, convocata de I. Azenta Severu, pe diu'a de 30 noemvre la Alba-Iulia, spre scopulu de a votã o adresa si a tramite o deputatiune gratulãtoria cãtra MSA, Imperatorele, la ocaziunea serbãrii iubileului.

Se povestese acosta istoria in modu autenticu, intr'o corespondentia din Alba-Iulia, in „Gazeta Trans.“ nr. 91, sub titulu: „Conferintia oprita, permisa si — dissoluta.“ Aceste trei cuvinte o si caracterisãdia deplinu.

FOISIÓRA.

Descoperiri mari.

(A XI. poveste populare romana.)

Uriesiulu cu ochiu in frunte.

I.

A fost odata unu omu, si a svutu trei fii si o turma mare de oi, si si-a tramiasu fiii cu oile la campu se le pasca, si candu plecatu feciorii, tat'a li-a diã: „Mei! se spu nu ceva, si se me ascultati. Daca ve a cineva nóptea, se nu-i raspundeti, cãci i reu de voi.“

„Bine“, disera feciorii, si s'au dusu cu oile, si o pascura diu'a si nóptea pre campu in padure.

Abia trecura câteva dile, si intr'o nópte era unu glasu puternicu strigandu: „Mei feciori!“

Celu mai teneru dise: „Aid' se-i raspundem!“ era celu mai mare i grai: „Au nu-ti eã minte de aceea ce ni-a spusu tatalu nostru, ca daca ne striga cineva nóptea, se ni raspundemu?!“ Si la aceste vorbe tacura si trei.

Abia trecu catu-va timpu, si era se audi unu puternicu: „Mei feciori!“

Celu mai teneru dise a dón'a óra: „Aid' ni raspundemu!“ Si atunci celu medilócu se scurdu a minte de svatulu tatalui loru, si se raspunda.

Mai trecu catu-va timpu, si se audi a trei-a óra glasulu puternicu: „Mei feciori!“ si celu mai micu i raspunde: „Eca-ne! aci suntem!“

Atunci omulu cu glasulu puternicu delocu grabi la ei, si li se aretã la focu unu uriesiu cu ochiu in frunte, si li porunci: „Alegeti-mi berbecele celu mai mare si mai grasu, si frigeti-lu, cãci am fómee!“

Feciorii, candu-lu vediura, se spariara, si acuma pricepura svatulu tatalui loru, si tremurandu de frica, i-au friptu berbecele celu mai bunu.

Uriesiulu se asiedia diosu langa focu, ca se manance, si feciorii nici nu bagara se-mã pana ce uriesiulu si inghiti berbecele.

Uriesiulu atunci se sculã, si li porunci: „Adunati turm'a si o menati dupa mine!“

Feciorii clatinara din capete, si disera celu mai micu: „Vedi ce ni-ai facutu!“ si apoi sculandu-se menara turm'a dupa uriesiu, carele mergea in curtile sala.

Curtile erau incunginate cu ziduri mari, feciorii bagara turm'a inlãntu, era uriesiulu inchise pórt'a, si o incuia cu unu lacatu cãtu capulu de mare, si li dise: „Lasati turm'a si veniti dupa mine!“ Si uriesiulu intrã in casa, era cei trei frati intrara dupa elu.

II.

Candu intrara in chilis, fratele celu mai mare dede „buna-sér'a“, era uriesiulu raspunde: „bunu vei fi tu asta sãra de cina!“

Dupa aceea celu medilócu dise: „buna-sér'a“, era uriesiulu i raspunde: „bunu vei fi tu mane-sãra de cina.“ In urma si celu mai micu dede „buna-sér'a“, era uriesiulu i raspunde: „bunu vei fi tu poimane sãra de cina!“

Feciorii pecurari priviau infricosiati unul la altulu, si se vedeau inchisi in curtile uriesiului.

Uriesiulu atunci facu unu focu mare, puse o caldare mare cu apa pre focu, si li porunci: „eu me punu se me culcu, dar voi se me sculati, candu va ferbe apa?“

Foculu ardea, ap'a ferbea, si fratii pecurari sculara pe uriesiu. Acest'a de locu puse man'a pe celu mai mare, si luandu-lu de picioare, i sparse capulu de parati, apoi luãruncã in apa, lu-ferse si lu manã.

In alta di, uriesiulu era puse caldarea cu apa pre focu, li porunci ca se-lu scóle candu va ferbe apa, si candu s'a sculatu, a fertu pe celu medilócu, si l'a mancatu.

Celu mai micu aãandu pre acolo o cratitia (herbeica,) luã unsóre de pre ap'a, in carea s'au fertu fratii lui, o bagã in cratitia, si o ascunse.

A treia di, pre la chindia, uriesiulu era puse caldarea cu apa pre focu, si-i porunci, ca se-lu scóle candu va ferbe apa.

„Bine!“ raspunde elu, si candu vediu ca uriesiulu a adormitu, puse cratitia cu unsóre pre focu, si candu unsórea frigea mai tare, luã cratitia de fórtã si turnã unsórea

in ochiulu din mediulu fruntii uriesiului, si-lu orbi de totu.

Uriesiulu se tredi, si ca turbatu sari ca se-lu prinda. —

III.

Uriesiulu cu manile intinse pipãia dupa fecioru, dar acest'a se retragea din nãntea lui, si avendu nuci in glug'a dela cabanitia, le aruncã indereptulu uriesiului, ca se eréda, ca e la spatele lui, si acest'a se aruncã in aceea parte, si nepotendu-lu prinde, urlã de ne-casu, de se cutremurau paratii.

Prin acesta viclenia, feciorulu strabãtuse pan' la usia, si esindu aruncã de nou nuci in prejma usiei, era uriesiulu grabi cãtra usia si nepotendu pune man'a pre elu, de mania scóse usia din tict'oni, si sai in curte.

Uriesiulu ciulã, ca dora lu-va audi, era tenerulu, de frica, nu cutesã nici se resufle, ca nu cumva se-i semta loculu si se se arunce asupra lui, — dar uriesiulu nu putea se-lu simta, pentru ca oile balãiau.

Uriesiulu se cugetã atunci, ca se slobóda turm'a din curte, cãci astfelu va pune man'a pe fecioru, — si descuiandu lacatulu de pe pórt'a, pipãia óia dupa óia, si slobodi óia dupa óia afara, standu in mediloculu pórtiei.

Tenerulu vedindu acest'a, aflã cugetulu uriesiului si taiã berbecele cu bitiele cele mai mari, se imbracã in pelea de berbece, si amblandu in patru picioare se bagã intra oi si asiã ajunse si elu la pórt'a, si uriesiulu pipã-

Noă ni pare intrădeveru reu, că spaciulu nu ni ierta a o reproduce si noi in cuprinsulu seu intregu; ei suntemu siliti a i face numai unu estrasu foarte scurtu, care inea — credemu că va ajunge, pentru de a ne convinge ei de aci, că — de ce natura esto libertatea si leialitatea magiara, si de ce spiritulu sunt domni, cari mereu o practica acea libertate si leialitate — de siepte ani încoci.

Esinti' a lucrului e — in istoria, că dlu Axente inca sambata, adeca cu vro 24 de ore nainte de adunare a avut precautiunea d'a merge s'o insinue la primariu, si ne-aflandu-lu pre acest'a acasa, o insinua la capitanulu de politica alu orasiului. De locu inea, in aceeași dia dupa mediadi, unu adjunctu politiaiu i aduse scirea că: „*tienera adunării spre scopulu unei adrese către MSa — nu se permite.*“

De aci fie-cine va pricepe manevra foilor magiare, cari se grabira, a vesti in lume, că — *Axente a adunatu poporul si i-a inceputu a vorbi — pentru Densusianu!* Adeca: „*R—á—rá! fogd rá!*“ Omenta de domni unguresci.

Axente — a cerutu opréla in scrisu; dar domni ai naibei — s'au feritu a dá.

Deci *Axente*, vedindu că are de lucru „*cu poterea discretianaria*“, a datu contraordine, ca se nu se adune lumea mane-di. Totusi — „*s'a adunatu multi din clas'a inteligente si din poporu.*“

Axente apoi si cu alti romani de anima, esira printre poporu, ca se-lu informede si domolésca. Pana se li succéda, se fece ér 4 ore dupa mediadi, si — ce se vedi! Acelasiu functionariu de politica, carele venise diu a precedinte cu opréla, ér se presentá anuciandu că: „*Acuma adunarea se poate tiené!*“

„Este pré tardiu; nu mai avemu cu cine s'o tienemu“, — fu respunsulu lui *Axente*.

„Ba, éca aveti, replicá politiaiu; cáci piati'a e plina de ómeni!“

„Dle adjunctu, — observá *Axente*, — acei ómeni nu sunt cei veniti la adunare; aceia nici nu sciu serie.“ —

Fu apoi invitat dlu *Axente*, ca se se intieléga despre lucru in persóna cu supremulu comite urbanu, dlu *Török*. — Mergendu la acest'a, lu intimpiná alta supriudere. Dlu *Török*, cu instrainare lu-interpelá, că — „*de ce nu tiens adunarea pentru adresa?*“ De opréla nu voiá se scia nemic'a, si — elu repeti provocarea, ca — „*se tiens adunare.*“

Axente se consultá cu vro 20 de inteligenti ce erau indemana, unde apoi se decise — că: intre astfelu de imprejurari, facia de atáta netolerantia, si cálcare de lege, cei presinti nu se afla nici competinti, nici plecati in numele unei natiiun batjocurite si insultate, a votá adresa si a delegá o deputatiune catre MSa, — fiindu mai bine a inecá dore-roa in peptu si a amená dorinti'a d'a se apropiá de tron, de cátu dóra a se espuno — aci

séu in capital'a Ungariu — la nóue mesur coercitive. —

Dupa acest'a *Axente* est la poporu, car se adunase cu sutele, si-i areta, cum stá lu crulu, si-lu pofiti se mérga in pace catre cas Poporulu cu unu „*Vieat*“ intreitu pentu „*Imperatulu nostru*“, se imprastia. —

Scóla.

Consistoriulu Aradanu, sub 15. noi. a. c. nr. 1476/346 scol. a emisu o instructiune pentru directorii locali, éi sub nr. 1477/347 scol. alt'a pentru inspectoriu cercuali ai scóloru. Ni s'a tramisu si nóa, si le avemu nainte ochloru. —

Statutul nostru organicu este plin de *principie mari* si salutarie pentu cultur'a morale si intelectuale, pentu biserica si scóla. Durere, nu multi pricepu, si si mai pucini le sciu apretif dupa valóre.

Aceloru *principie* corespundu a numerulu organele bisericesci si scolare le avemu.

De o parte sunt *principiele*, de alt'a organelé numeróse pentru esecutarea aceloru *principie*; deci, ce ni mai lipsesce este — *functiunarea regulata* i zelósa a diseloru organe, pentu ca póta produce rezultatele ce se recea neaperatu spre scopulu celu mare, spre *fericirea credintiosiloru*, ce este identia cu — *intemeierea si prosperarea din e in ce mai multu a natiiunei*.

Aceste organe au functiunatu si par acuma cu diligintia si cu perseverantia; au produs efecte, despre cari s'au pronuciatu laudandu-le si consistoriulu sinodulu eparhialu.

Dar de cátu deliginti'a acestoru opáne, a inspectoriur cercuali si a directoriloru locali, a fostu si este iná mai mare dorinti'a loru d'a produce rezultate si mai invederate, prin functiunarea loru.

Acestei dorintie a directoriloru vine intr'ajutoriu instructiunea, de care amintiram, că s'a emisu pentru densitate de asideria inspectoriur instructiunea menita loru, prin cari li se aréta cerculu celu largu alu activitatii, in carele potu se-si desvólte totu zelulu, de dupa impulsulu inimei loru.

In detaiu li se aréta si directoriloru locali si inspectoriur cercuali scolariu tóte acele cause si institutiuni, a supracaror'a trebuie se-si estinda atentiunea si activitatea, si despre a caror'a stare este de lipsa ca se-si scie dá séma in fiecare momentu.

Ori cátu de zelosu se fie invetiatiurulu, in situatiunea nóstra de astad

zelulu lui remane isolatu, daca nu va gasi spriginu in directorele localu si in inspectoriulu cercualu. Comitétulu parochialu si sinodulu protopopescu, — cari asisderia au se se ingrigésca de invetiamentu, sunt corporatiuni deliberative. Corporatiunile sunt bune pentu a se svatuí si a otari, dar la esecutare este mai indemana cáte o *persóna singulara, apta*, singularminte responsabile. S'a doveditu acest'a in Belgiu, unde pre la 1846, nefindu invetiamentulu destulu de roditoriu, parlamentulu a emisu o comisiune se cercetedie caus'a. Referintele comisiunei apoi reportá parlamentulu, cumca caus'a este, că pre langa comitete nu sunt si organe esecutive: „*comitetele aceste — dise referintele — dupa natur'a loru, delibera, dar nu esecuta.*“ Invetiandu de la patitele loru, „*Organisatiunea*“ invetiamentulu nostru, decretata in Congresu, a intrudusu pentu esecutiune, si directori locali, si inspectori cercuali. Aceste organe dara, nu sunt de prisos, ci de neaperata trebuintia in machin'a administratiunei invetiamentulu. Si daca strainii s'au folositu si se folosescu de ele intre cercustantie favorabili, de ce se ne lipsimu noi de ele astadi, candu nu ni este permis se ne lipsimu de nici unu spriginu, fie cátu de micu.

Cu adeveratu, inea lungu timpu vor mai fi unii, cari nu se vor familiarisá cu organizatiuni nóue, ci vor laudá neconditiunatu trecutul. Inse aceia sunt in retacire, si acest'a ni-o vom permite a demustrá candu vom poté face odata, in asta fóia, istoriculu organizatiunei invetiamentulu.

Scimu pré bine, că — defeptele personali se atribuescu — institutiunei; dar fora cale. Persónele — acum tocmai cauta se ni le formámu séu calificámu, si atunci, candu merou vom fi atinsu acestu scopu, atunci vom vedé, că ce valóre adeverata au institutiunile.

Sub acestu punctu de vedere — salutámu si recomandámu acomodárei tuturoru concernintiloru instructiuni emise de consistoriulu aradanu. —

Nu potemu trece cu vederea.

Ori cátu de angustu ni este spaciulu a reproduce dupa „*Gaz. Tran.*“ mácar in prescurtare — *Reportulu* despre *Adunarea generala a Reuniiunei femeiloru romane*, care adunare s'a tienutu, in consulu statuteloru, mercuri in 17/29 noembre a. c. la diu'a onomastica a Maiestatii Sale, Imperatesei si Reginei *Elisabeta*, patróna acestei Reuniiuni. Dupa ce au participatu a serviciulu divin, celebratu in biserica romanésca la St. Nico-

lae din Scheiu, membrele Reuniiunii se adunara in sal'a cea mare a gimnasiulu roman, aci dupa deschiderea siedintiei prin curiu in cari se sprimau dorintiele cele mai ferbice pentu prosperarea acestui institutu filantropicu romanu, si pentu indelung'a si fericitá viétia a Maiestatei Sale, Patróniei acestei Reuniiuni si a întregi inalte case Domnitóre — D'n'a-presiedinte, *Maria G. Davidu*, invetate pe secretariulu Dr. *I. Mesiotu*, ca se adunantea adunării spre desbatere si resolvo obiectele puse la ordinea dilei prin program stabilita de comitétu in siedinti'a sa din urm. Deci se ceti mai antaiu consemnarea dómlor romane din Brasiovu, cari au contititu si pe anulu 1872/3 la fondulu Reuniiunii, spre a se constatá, cátu a incursu in acestu anu din Brasiovu ca tasse anuali, si spre a se, cari dintre femeiele romane de aici au adunare dreptu activu si pasivu. Dupa-areta, cá numerulu membrorlu activi este de 62, s'a cetitu reportulu despre activitatea comitétulu in decursulu anulu adspiratu, precumu si reportulu detaiatu de administrarea baniloru si despre star'a ale a fondulu Reuniiunei.

Din reportulu primu relavámu aci punctu, in care se aréta, cá comitétulu avemu in de aprópe vedere scopulu, ce-lu urmasosce Reuniiunea, adeca *ingrigirea dupa tíntia pentu crescerea si instruirea fetitied romane si cu deosebire a celoru serace*, a spunsu regulatu subventiunile acordate Reuniiune celoru trei scóle de fetitie din Brasiovu, (cu 400 fl. v. a.) *Blasiu*, (cu 400 fl. a.) si din *Sibiú*, (cu 300 fl. v. a.) si a bucuria de a primí reporturi dela autoritátele scolariu respective, cumca frecuentá peste totu starea acestoru scóle este multimitória. Ér in cátu pentu insarcinarea mita dela adunarea generale anterióra, cruá déca nu ar fi cu pot intia, ca prin eventiune nóua se se infintie die aci in Brasiovu clas'a a 5-a pe langa scóla normala comitétulu dechiara, cá a pregatitu invinti'a acest'a unu proiectu, care-lu puné mes'a adunării.

Din reportulu d-nei *Cassariu Secareanu* s'a aretatu, cá fondulu Reuniiune este astadi de 24,120 fl. 90 cr. v. a., prim mare a crescutu anulu trecut, cu 468 fl. cr. v. a.

Dupace comitétulu aréta, cá a calculat veniturile, de cari dispune Reuniiunea, a aflatu, cá acest'a pe langa spesele avut acuma cu subventionarea celoru trei scóle fetitice, numite mai susu, mai dispune inca unu prisosu cam de 400 fl. v. a. pe anu, de face armatori'a propunere: „*Considerand cá dupa §. 1 alu Statuteloru, scopulu Reuniiunei este de a infintia si sustiené cátu se pot mai multe scóle pentu crescerea si instruirea fetitiedorlu romane si cu deosebire a celoru*

indu-lu, cunoset cá e lan'a berbecelul celui mai bitiosu, si lu-lasá afara.

Tenerulu abia osi afara, pana si strigá: „*Acuma nu-mi mai poti face nemic'a!*“

Uriesulu candu audi, si-dede o palma peste frunte, si se simti pacalitu, dar cuge-tandu la o violenta, de locu si-inneca mani'a, si cu glasul dulce i grai: „*Stai tenere, cá am se-ti spunu o vorba!*“ Tenerulu nu i s'a incredintu, ci a vrutu se fuga, éra uriesulu i mai dise: „*Inea nime nu m'a pacalitu, dar tu pentu mintea ta esti vrednicu se-ti dau unu daru de pomenire! Éca aci anelulu de pe degetulu meu celu micu.*“

Anelulu scipiá, si tenerulu vedindu-lu se lacomi dupa elu, lu-luá si puse pe degetulu seu, si anelulu incepu a strigá: „*Aci sum, vina incóce orbule!*“

Candu tenerulu audi acest'a, luá fug'a, éra usiesulu curea dupa glasulu anelului, ce totu mai tare se stringea pe degetu, si acusi érá se puna man'a pe fecioru, carele ajunse la o apa mare de nu mai potea fugi, si vedendu primejdi'a mare se siliá se scóta anelulu de pre degetu, dar nu-lu potea si asia si-taiá degetulu cu anelu cu totu si-lu aruncá in apa; anelulu inea si din apa mai strigá: „*Aci sum, vina incóce orbule!*“

Uriesulu semti urm'a glasului, sari dupa elu, dara sari in apa mare si se inecá cu totulu, de numai valurile i mai aretau urm'a; éra tenerulu si-a strinsu turm'a, si a dusu cu

sine si turm'a uriesului, si a ajunsu la casa parintésca, povestindu ce au patitu toti tci fratii, pentu cá s'au respunsu nóplea. Si eh, tenerulu, traiesce si adi de nu va fi moritu le atunci! —

Esemplariile si diferintiele.

1. Acesta poveste s'a publicatu in fóa „*Ausland*“, Nr. 30 din 1856.

2. J. K. Schuller o republicá in „*Einige merkwürdige Volkssagen der Romanen*“, Hemaustadt 1857, p. 10, sub numele: „*Der überwundene Riese*.“ (Uriesulu devinsu.) Opubicá ca poveste romana, si la p. 21 vorbese de ea ca de poveste eminentminte romana.

3. Unu esemplariu dela advocatulu Simeonu *Mangiuca*, carele a invetiátu in s-tulu nascerei sale Brostoni, langa Oravitiu, fiendu inea copilu.

4. Unulu dela *Ioane Cojanu*, tramisu prin dlu *Ioane Metianu*, protopopu in Zernesti.

5. Altulu dela *Ioane P. Ivascu*, parochu in Goruia, comitatulu Carasiului.

Diferentie am aflatu in cele dóue din urma. Aci alaturu esemplariulu dela *Cojanu*.

Au fostu odata 3 copii, si s'au dusu se se bage slugi si s'au pusu se pazésca oile in campu. Ei si-au facutu stan'a langa drumu, si cáti ómeni trecura pre acolo, toti mancam din stana; dar li s'a gatatu pasiunea, si au trebuitu se-se duca cu oile la munte printre paduri.

Aci a venit Mam'a padurii, si i-a imbiatu ea se se culce in curtile ei, si copiii si-au bagatu turm'a in curtile ei, si candu au fostu cu totii inlaintru, mam'a padurii a pusu o pétra mare la usia, ca ei se nu mai póta esi.

Dupa aceea Mam'a padurii a taiatu pe celu mai mare si l'a friptu si pusu pre mésa, apoi a taiatu pe celu midilociu si l'a friptu si pusu pre mésa, si ii a mancatu. Celu mai micu vedendu acest'a, a lovitu pre Mam'a padurii peste facia de i-au saritu ochii, si a orbitu.

Mam'a padurii a luatú pétra dela usia, si a sloboditu oile afara din curte, éra feciorulu s'a imbracatu in o pele de óia si a esitu cu oile, si candu Mam'a padurii a pusu man'a si pre elu, a disu: „*Ast'a-i bel'a cea mai grasa*“, dar copilulu, dupa ce a scapatu, i-a strigatu: „*Ba nu e bel'a cea mai grasa, ci sum eu!*“ — Éra Mam'a — padurii i-a disu! „*pre tine, copie, am vrutu se te daruiescu, se-ti dau unu anelu!*“ Si scotiendu anelulu de pre degetu i l'a datu.

Anelulu de locu incepu a grai, de pre degetulu copilului: „*Incóce, órba!*“ si mama-padurii mergea totu catre copilu, si acest'a candu vedea, cá o se-lu prinda si-a taiatu degetulu cu anelu cu totu, si l'a aruncatu intr' unu lacu mare, si anelulu strigá si de aici: „*Incóce, órba!*“ Si mama-padurii a saritu dupa elu, si s'a inecutu in lacu. —

In esemplariulu dela *Ivascu*, unu omu bebranu, inaintea mortii, a disu catre feciori,

cá dupa ce-lu vor ingropá, in trei nópte se nu se respunda, déca ii vá strigá cine Uriesulu vine in a treia nópte la ei, si mátrei berbeci etc. apoi esemplariulu trece alta plésa de poveste cu uriosi, întrecendu in minciuni, si celu mai micu acide uriesiu.

Povestea acest'a la Homeru.

Homeru (Convers. Lex. Brockhaus) traitu cu vro 900 de ani inaintea de Cristo si e privitu de poetulu celu mai mare alu pului vechu, bá dóra in specialitate neintrecutu si pana adi in epopeiele „*Odiseu*“ si „*Iliada*.“

Povestea nóstra e cuprinsa in *Odiseu* cantulu IX, incependu dela versulu 1. Voiu publicá aci cam in estrasu partea scóla din cantu:

Odiseu, cu 12 luntri si ortaci, a datu pre mare si a vediatu tier'a *Ciclopulu* si candu a ajunsu la tiermure, (v. 181) diura o gaura de stanca, boltita si unu de tufe de lauru, unde sér'a se ascunde multe oi si capre. Imprejuru érá zidulu petrii mari si bradi.

Aci locuia unu omu de marime urias carele singuru si-pascea turm'a, si nu mesteacá cu nime, ci cugetá lá fapte rele (189). Érá asemenea verbulu cu padurii lului inaltu, carele atetea singuru (v. 191) si elu se chiamá *Polyphemus*.

...ace, considerându, că noa romanilor din
transilvani'a ne lipsește cu totul o scôla
școlară de fetițe, ăr' acele copile, cari
nu s'au însușesc o cultură mai amplă,
sunt constrinse să cercetească școlă străine,
unde sunt adesea espuse pericolului de a se
estraină de religiunea și limb'a maternă,
considerându în fine, că numai prin crescerea
instruirea mai rațională și mai ingrigită a
școlii femeescă se pôte redică nômulo românesc
la deplină conștiință de sine etc.
Adunarea acêsta generală s'ă decida: a dă
langa subvențiunea acordată până acuma
clasei a IV-a de fete din Brașiov, înca sum'a
școlară de 400 fl. v. a. cu scopu, ca cu aju-
turiu acestei nôiue subvențiuni s'ă se înfiin-
țeze cu începutulu anului școl. 1874/5, s'ă
săndu posibilu chiar cu începutulu semes-
trulu anului școlastic curentu, a 5-a clasă
de copile la școl'a normală (primăria) de fete
din Brașiov. — În privinți'a întocmirii
acestei clase, precum și în privinți'a planului
de învățamentu și a drepturilor Reuniunei
de acêsta clasă, Reuniunea s'ă între în
tractare cu on. eforia a școlilor centrale
române din Brașiov, care — nu este îndoielă,
ce va contribui din parte-si, ca acêsta școlă
s'ă se organizeze în modulu celu mai corespun-
zătoriu. — Adunarea generală aprobându
motivele aduse de comitetu, primese unanimu
cu placere propunerea, resp proiectulu în
a estinderea sa.

În fine comitetulu celu vechiu, multi-
mindu pentru increderea acordată, și depune
mandatulu și conformu §-lui 11, propune
alegerea unui comitetu nou pe următorii trei
ani 1873/4, 1874/5, 1875/6. După ce în șon-
tulu §-lui 13, se comunica adunării generale
consemnarea membrilor reuniunei cu drep-
ta de votare, se denumește comisiunea de 3
pre conducerea alegerii, în persoanele dômne
nă: Maria de Pruncu, Victori'a C. Juga și
Polissena N. Popu. Facundu-se biletele de votă-
re și scrutinandu-se rezultă ca membre ale
comitetulu nou: drole, Maria G. Davidu, Maria
C. Ciurcu, Maria Secareanu, Hareti Stănescu,
Elena G. Ioanu, Sevastia Muresianu, Elena St.
Căpăruș, Polissena N. Popu, Victori'a C. Juga,
Maria de Pruncu, Efrosina D. Cioflec și Ele-
na B. Buiulescu.

Comitetulu acêsta se constituie în data
prezentă adunării generale, alegundu-si
în unanimitate de presiedin'e pe d-n'a Maria
G. Davidu, de casierieră pe d-n'a Maria Se-
careanu, și de secretariu pe Dr. I. Mesiota.

Candidatur'a Generalului Traianu Doda, în Caransebesiu.

Publicărâmu în nrulu precedentă o co-
respondință sumară, ce ni venise în pripă
din partea unui amic alu nostru, despre

candidatiunea și program'a ilustrului nostru
domnu ginerariu Traianu Doda. Nam as-
cunsu, dar nici nu se putea ascunde, cum
în liniamentele generali, program'a cum
se descriese ea, nu putea să ne multămese
și linișcescă; de aceea cu bucuria primirâm
a două diua altu reportu mai detaliat, despr
carele ni se spune, că este deplinu intențiu
și despre carele noi, dest elu nu stă de felu
în contradicere cu reportulu amicului nostru
din nrulu trecut, — după unele lamuriri mai
chiare și detaliat, și mai vertosu după re-
spicările espuse — a) în privinți'a postula-
telor naționali; b) desp e aceea, cumea
candidatulu de felu nu aparține partidei
lui Deak, sau celei guvernamentale, ci partidei
poporului, ceea-ce pentru noi este identicu
cu — „naționalu-opositunale,“ — după acoste-
lamuriri, cu sufletu linișcitu credem a pot'na-
lă, și totuși nu se află adunati aci ca par-
consideră pre ilustrulu d. candidat, candi-
datu în numele a 6400 de alegatori romani,
de partizanu, de sociu luptătoriu alu no-
stru, pe terenulu politicu.

Postulatele naționali ale dlui candidat,
sunt identice cu ale nōstre; dar acelea — nici
dintr'o partită magiara nu se pot'ă aperă, căci
nici un'a nu le recunōșce și primese în ca-
drulu programei sale. Astfelu și dlu gine-
rariu Doda, ca romanu seriosu și onorabilu,
nu va pot'ă să se asidie decātu acolo, unde
— după aceeași logică și morală — ne aflâm
și noi.

Astfelu fiindu, și tînomu de detorin-
ta, măcar că multe sunt repetițiuni, —
a publică în întregu cuprinsulu seu noulu re-
portu despre acêsta candidatiune și program'a
ilustrului candidat. —

A fost — în 26 noemv. 8 dec. a. e. la
trei ore după mediadi.

În sal'a casei municipale din Caranse-
besiu, se adunaseră multe de alegatori și
invitara pre dlu ginerariu Traianu Doda, ca
s'ă vină în mediloculu lor, s'ă si desfășure
credințele politice și s'ă primese candidatur'a
de ablegatu dietale a comitatulu Severinu.

Dlu Ginerariu infacisindu-se, nainte
de a-si desfășura program'a, declară, că
după principiile șole constitutionali, nu afi
cu șale, ca guvernulu s'ă si pună și elu candi-
datu prin cercuri. Guvernulu prin mediloces
ce-i stău la dispozițiune, și cari usioru
indemna a face abusu de ele, pôte usiora
învinga cu candidatiu sei, falsificandu astfel
votulu poporului; pentru că — unu deputat
alesu prin mediloces și infliunță a guver-
nului, nu este reprezentantele genuinu alu
poporului, ci este alu guvernului.

Sistem'a constitutionalismulu adevoratu
cere, ca poporul s'ă participe la legislațiune
prin reprezentanții sei, esiti din liber'a ale-
gere, cari adesea s'ă fie adeverate espresiune a
dorinței poporului.

Dreptu aceea tînomu-se de constituțio-

nalismulu adevoratu, nefalsificatu, densulu de-
chiară, că nu pôte primă candidatur'a partidei
guvernamentale. Prin urmare provocă pe cei
defacia, a se declara: deca s'au infacisiatu aci
ca partida d. o guvernamentale, ori numai
ca simpli alegatori ai cercului? deca dōra ar
voi a-lu candidă pe densulu ca candidatu alu
partidei guvernamentale, s'eu ca candidatu
alu poporului??

La acêsta provocare, dlu I. Ionasiu a fa-
cutu declarațiune, precum s'ă aretat în nrulu
precedinte; și de asemenea d. Ign. Pauloviciu,
capulu notoricu alu deăkistiloru din părțile
Caransebesiului și presiedintele comitetulu
deăkianu de acțiune pentru cerculu electo-
ralu, — a declarat, că desi singuraticu
alegatori se tînu de diferite partide politice
și a nume de cea guvernamentale și cea nati-
onală, ei totuși nu se află adunati aci ca par-
tida, ci ca simpli alegatori, cari ar dori s'ă
aude program'a dlui Generalu.

Dlu Generalu — de nou ceru răspunsu
respicatu: dacă adunarea i îmbia candida-
tur'a din partea partidei guvernamentale, s'eu a
poporului?

Adunarea respuse în unanimitate
că-lu candidedă numai și numai ca candidatu
alu poporului.

Atunci dlu Generalu declară, că sub
acêsta espresa condițiune, primese candidatu-
r'a. Apoi pasi a-si desfășura program'a în
următoriele:

1. Că este credințiosu Maiestății Sale
Imperatului și Regelui; despre ce nu permite
nimenui a se îndoi.

2. Că va aperă întregitate patriei co-
mune, carea a aperă și pan' acuma.

3. În dieta va sprigini pe regimu, ori
unde acêsta va lucră intru interesulu popo-
relor, dar i va face opuzițiune ori candu va
lucră din contra.

4. Pactulu de impacatiune, încheiatu
la 1867 între Austria și Ungaria, lu-recu-
nōșce întocmai casi tōte legile în vigore.

5. Trece după aceea la legea despre na-
ționalități și aci arêta cătu este de nesuficiente
acêsta lege, arêta lips'a cea impariōsă de a o
reformă astfelu, încātu tōte popōrele s'ă si
afle pe deplinu ascurat și esistenți'a și desvol-
tărea loru naționale. Cu unu cuvintu ea s'ă cu-
prinda egal'ă îndreptărire a tuturoru nati-
onalităților.

„Fiecare naționalitate — dice dlu gine-
rariu, — are dreptulu de a-si instrui și de
a-si cultiva tinerimea în limb'a sa maternă.
Asiadara nemții s'ă aiba școlă nemțescă, roma-
ni românci, serbi serbeci, slovacii slavacesci;
cu unu cuvintu, tōte naționalitățile în limb'a
loru.

„Dar învățatur'a și cultur'a naționale
s'ă nu se restringă numai la școlile asia numite
poporale și catolicesci, ci s'ă se estinda peste
tōte școlile mai înalte, până inclusive la uni-

versități. Cu unu cuvintu: tōte acese școlă s'ă
fie școlă naționale. Si — dacă o naționalitate
n'are mediloces de a-si sustine acese școlă,
și tulu este detoriu a dă mediloces necesari din
Vistor'a publică. Căci, dacă șontem buni, de
a ne dă atorea și vieti'a pentru sustinerea sta-
tulu, apoi și statulu este detoriu, a ne dăme-
diloces necesari pentru desvoltarea culturii
nōstre naționale.“

Sustiene mai departe dlu ginerariu, că
nu este de ajunsu, ca limb'a poporului s'ă se
învete și s'ă se cultiveze numai în școlă na-
ționale, ci că ea trebuie introdusă și aplicată și
în vieti'a publică. Dreptu aceea pretinde, ca
la tōte oficiile, cu cari poporul vine în directă
atingere, s'ă se întrebnițieze limb'a respectiu-
lui popor; prin urmare că poporul trebuie să
comune atātu în comună, cătu și la preture,
la comitate, și la tōte instanțele judecătorești
și până la Ministeriu, în limb'a sa națională.

Prin acêsta dlu ginerariu nu vră nici
decātu a vatomă dreptulu națiunii conducă-
tōrie, adesea: a națiunii magiare, și admite că
limb'a magiara trebuie să remana, limb'a
guvernului și a legislațiunii. Elu crede, că
acese postulate — fie-cine le va află justă,
afară pôte de acei dirigatori, cari nu vră să
învete limb'a poporului, în mediloculu căruia
funcționedă.

Mai departe dlu ginerariu aruncă o
capede privire peste starea cea tristă a finan-
țelor țerii; arêta imperiōs'a necesitate de
reforme radicali, s'eu de — reorganizarea in-
tregulu budgetu alu statulu și a sistemii admi-
nistrative. Dice, că în țiera sunt pre multi
oficianti, și că avem multe sinecure, bine
platite; și adăuge că, dacă voim noi să
ajungem la sculibriu între venit și spese,
trebuie să facem reduceri mari.

În fine declară că, din cauze atingă-
rie de person'a sa, nu va repasi dola acêsta
candidatură, afară numai dacă o putere seu
voitniță mai înaltă ar cere acêsta.

Pe temelulu acestei programe fi pri-
mită între cele mai vii aplause din partea
întregii adunări, și proclamată în unanimi-
tate candidatiunea dlui ginerariu Traianu
Doda, candidatiunea de ablegatu dietale alu
poporului din comitatulu Severinu.

Dlu Ginerariu, multamindu adunării
pentru increderea pusă în densulu, o ascură
de nou, că în Dieta va lucră după cunoștin-
țele și puterile șole, totdeun'a pentru binele
țerii și alu popōrelor. La ce adunarea res-
puse cu strigări însuflețite de — „s'ă trăie-
șca!“ —

Nimă, dintre toti romanii, cari au fostu
de facia la acêsta ocaziune și cari conosec bi-
ne pre dlu Ginerariu Doda, nu are și nu pôte
avé cea mai mică dubietate, că — cuvintele
rostite, i-au esitu din anima sinceră și onestă
și că ele nu înșemna, nu pot'ă să înșemne al-
t'a, de cătu că — e, și va remanē barbătu alu

„Eu“ — dice Odiseu — „cu 12 inși
alesi ajunseram!“ la pescera, dar uriesiulu nu
șră acasa, căci se duse să-si pasca turm'a
(215), și noi intrarăm în pesteră; — aci
vediarăm cōsiare de casiu, împrejur,
și mnei și iodi în stăulu, și vasele pline
cu lapte; noi mancaram casiu și sacrifică-
răm până vine uriesiulu cu turm'a (v. 232).“

Elu veniă cu o sarcină mare de lemne
cucate, și candu le aruncă, pocni pester'a, și
noi de frica ne-am ascensu într' unu colțiu.
Șile ce avea să le mulgă, le mană în lăintru,
și berbecii și țiapii îi lasă afara, și puse o
ștanca grozavă la pōrta, (v. 240), ce nu ar fi
încăputu pe 22 cara.

Acuma mulse oile și caprele, și aplecă
mnei să sugă, apoi aprindendu foculu ne
vediu (250.)

Elu întrebă: „Cine sunteți, străiniloru?“
și noi ne cutromuraram de glasulu lui celu
poternicu și de monstruositate lui; înse eu
(Odiseu) i-am respunsu: „Noi șontem A-
chaei, dela țiermii Troiei, și de viscolii mari
am ajunșu pe aci, ventulu ne-a menatu după
voia lui Zeus (v. 262).“ Noi te rogăm ca să
ni dai daruri, și ce se cuvine străiniloru, (șpe-
țiloru), temendute de diei!“

„Nebunu esti, candu mi-dici să me temu
de diei; căci Ciclopii (urieiii cu unu
ochiu în frunte,) nu se temu de Zeus tunato-
riulu, nici de ceialalti diei, căci noi șontem
mai tari, și anim'a mea nu șemte mila pentru
voi. Unde e luntrea ta?“ (v. 280.)

„Luntrea mea e sparta,“ dise Odiseu;
„eu cu acestia, ubiă am scapatu!“

Uriesiulu nu dice nimică, ci întinde
man'a spre doi ortaci, și îi apuca ca pe nesec
pui și dă cu ei de pământu de li sarica creșii
din capu; rupe bucată după bucată din ei, și
ii mananca; apoi mai mananca și pe alți trei,
fara ca să alēga osu — de matie, și mai beți
lapte; apoi se eulcă pe langa turm'a (v. 296.)

„Mi veni să me ducă,“ dise Odiseu, și
s'ă-i strapungu maiulu, (ficatul), înse noi nu
am fi potutu miscă ștanca dela pōrta, și am fi
peritu la elu.“

În reversatulu dioriloru uriesiulu faci
focu, mulgă turm'a, aplecă mnei, și apuca
pe doi inși și îi manca de dejunu; apoi mană
turm'a și ôra pune ștanca la pōrta, și suie tur-
m'a la delu, fluerandu. (v. 316.)

Langa stăulu șteca busduganulu urie-
siului, unu trunchiu de arbore, mai asiă d
lungu casi elu.

Atunci cu ortacii remasi lu-cioplrâm
și ascutirâm, ca unu paru, și lu-puserăm
în flacar'a de focu, și l'am ascensu cu euge-
tulu, ca — deca adôrme uriesiulu, s'ă-i ba-
găm parulu în ochiu (340.)

Uriesiulu vine, închide pōrta, mulgă
turm'a, mai apucă pe doi inși, și cină (345)
Astfelu mancă până acuma pe șapte inși.

Atunci eu me apropiăi, și i dedui unu
pocalu de lemn cu vinu roșiu, elu beți și
mai ceru, și îi turnasem de trei ori, și me

întrebă cum me chîama? eu îi respunsei:
„Nime.“ „Nime,“ — dise uriesiulu, „pre tinc
te mancu mai pe urma, acêsta s'ă fia darulu
pentru ospetare.“ (V. 370.)

Vinulu începă a-lu ameti, și se trēnti
la pământu. Eu și cu doi ortaci puserăm
parulu în focu de apucă flacara și astfelu
ardiendulu bagaram în ochiulu lui, era eu
lu-mai întorsei ca unu șfrololu, de șangele
curgea caldu pre langa noi.

Elu începă a urlă grozavu, de resunau
ștanțele, (V. 395,) și șcōșe parulu din ochiu,
și-lu aruncă departe, era noi fugirăm și ne
ascunserăm.

Uriesiulu strigă pe Ciclopii, cari veni-
nindu în pesteră, întrebă că ce i s'ă întem-
plat, și elu a respunsu. „Nime mi ucisă cu
insielatiune și nu cu tară!“ Si Ciclopii au-
dindu de „Nime“ s'au re'ntorsu.

Atunci uriesiulu pipăindu cu manole,
puse ștanca dela pōrta la o parte, elu se asi-
diă în medilocu, (417) ca să lase afora ôia după
ôia, și să pună man'a pre „Nime,“ și cei
alalti.

Odiseu vedindu berbecii mari cu lan'a
tufōsă, a legatu cāte trei laolaltă, și celu din
medilocu ducea cāte unu ortacu alu seu. —
Odiseu și-a alesu unu berbec mare și-a
încestatu dogetele sub lan'a de pe spate, și
s'ă ascensu sub fōlele lui lanosu. (V. 434.)

Ciclopulu pipăiă șpatele fiacarui berbec,
și ortacii au scapatu afara. (v. 440.) C nu

mergea și berbecelu celu mai mare cu Odiseu,
grou de lana, uriesiulu dise: „Cum vine,
berbecu, de tu mergi asiă la urma, candu tu
mergeai totu nainte? Dōra că ochiulu ștepa-
nului te-a șuperatu asiă de tare? — Dar
Nime, cu greu va scapă do șorțea sa și lasă
berbecelu să ôșă (v. 461.)

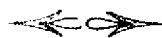
Cand u eram îndepartatu deocolu, m'am
desfacutu de berbecu, mi-am delegatu ortacii,
și delocu am menatu berbecii la luntre, era
eu (Odiseu) am ștrigatu: „Uriesiule! man-
casi pe ortacii mei, dar' si tu o patiai, te ba-
tă Zeus!“ (v. 479.)

Uriesiulu, de mania rupse vervulu dē-
lului, și-lu aruncă după luntre, dar-lu aruncă
mai departe, și valurile mării impinseră lun-
trea era la țiermuro. Toti ne puserăm la
vensle, și menaram luntrea.

„Mei uriesiule“, — mai strigă Odiseu
— „daca te întrebă cineva de ochiu, să spuni
că te a orbitu Odiseu, respitorulu de ora-
șia, feciorulu lui Laertes din Ithaca.“ (505.)

Uriesiulu dise: „Vai! me ajunșe șorțea
ce-mi presvestea profeti'a vechia. Aci a fostu
profetulu Telemos, carele mi-a prespusu tōte
ce ai facutu, și că de man'a lui Odiseu voui orbi.
Odiseu, ca să te potu ospetă ca pe unu șpe, ren-
tōrna la mine.“ (517.) Inse Odiseu mai di-
cendu-i cāte ceva, s'ă îndepartatu.

(Finea va urmă.)

poporului, alu paritiei nationale a poporului; apoi — macar ce se cugete si ori ce foliul de iluziuni se-si face domnii magiari de la potere!

In acesta deplina convictiune, noi incheiamu urandu: se traiasca candidatul de deputatu nationale alu nostru — Traianu Doda! —

ROMANIA.

Bucuresci, 30 noemvre 1873.

Domnule Redactore!

Nici odata nu am asteptatu cu atata curiozitate mesagiulu domnescu, indatinatu la deschiderea corpurilor legiuitorie, ca chiar in anulu acesta: Lucru pre naturale, pentru ca nici odata poteca nu s'a facutu atat'a sgomotu in presa si in cercuri private asupra unei cestiuni vitali, precum este cestiunea independintiei tierii nostre.

Diariile oficiale si oficiose ale nostre, atatu de multu au vorbitu in acesta cestiune, laudandu cu mare focu politica austro-unguresca si propagandu predarea intereselor materiali ale tierii nostre, prin junctiunile cailoru ferate ale nostre, precum le doresce acesta politica, — incatu omulu superficiali altminte cugetatoriu ar fi trebuitu se creda, ca acum suntemu aprupe de a ajunge culmea ferioarei in tier'a nostra, prin ajutoriulu dragutiloru de ei vecini nemtio-magiari ai nostri.

Ei bine, dar la 15 ale curensi veni cuventulu Domnitorului catra tier'a, si elu ni spuse multe si frumose lucruri, in a caroru desbateru nu voiu a me demite acum, in amentita cestiune in sa ne lasa in perplesiitate, facendu-ne acum curiosi a sci: ce ore este caus'a, ca dupa atat'a sgomotu pre tote partile pre tote cararile, tocmu candu ar fi se fia timpulu — nu se pomenesce nimica?

Ei dar ce se vedi! candu lumea si-bate mai tare capulu, a afia caus'a, eta ca vine „Romanulu“ dela 24 noemvre, si ni spune ca, la Viena si Budapesta s'au schimbatu lucrurile, si ca — politica austro-unguresca nu a tienti aiurid, decatu a ne amagi si a ne face se damu vrabi'a din mana pentru prepelita dupa casa!

Eta dara, ca este drepta asertiunea, ce o am cetitu de atatea ori in diurnalulu Dyostra, ca drepturi casciga numai acel'a, carele prin activitatea sa le scia merit'a; er acel'a carele ascapta ca se-i vina tote „mura in gura“, fara lupta si ostenela, se vede totudeuna in sielatu, si candu crede c'a cascigatu, atunci se pomenesce, ca n'are nimicu.

Tier'a nostra va trebui se-si cascige in dependintia sea, dar acesta independintia nu mai atunci va fi sigura si durabile, candu ea nu va veni dela insielatorii traditiionali ai tieriloru si poporaloru; ei candu noi insine prin activitatea nostra, prin desvoltare nostra nationala interna si esterna — ni o vomu sci procur'a. Acesta este dar directiunea, ce trebuie se o ie tier'a nostra, se o ie Guvernulu nostru in cestiunea atatu de multu desbatuta — a nedependintiei. Lectiunea ce o primi guvernulu nostru prin recela si chiar refusu, ce se dice, ca a intempnatu in Viena, acelo unde tocmu si punea tote sperantiele, credemu, ca dora nu va fi perduta in vanu! In scurtu voiu se Vi spunu, ca — Dupa in degetatiunile din „Romanulu“, dlu Andrasz facia de cestiunea nedependintiei, in momentul din urma s'a aretatu cu totulu strainu, si — de aci se splica — tota'a tacere a cuventului de tronu despre junctiuni. Domne ajuta! —

Lamurire si — apelu!

Domnei Maria Ratiu, presiedintei societatii de lectura a femeiloru romane in Turda.

Sci, Domn'a mea, ca pre la anii 1864—5, daca mi mai aducu bine aminte, domnele: Carolina Muresianu, Maria Ratiu, Ecaterina Ratiu, Iuliana Siulutiu, Susana Ratiu, Gracia Micusianu, Iulia Baritiu, Susana Medanu, Clara Groze, Rosalia Ratiu, nasc. Oldh, Anna Campeanu, si eu cea subscrisa, ni-am ingagiatu concursulu nostru la anumite intrupinderi, alu caroru scopu a fostu — de una parte filantropicu, er de alt'a

naintarea nostra in cultura nationala, prin lectura si conversare.

Nu ne potemu maguli, ce o dreptu, ca am fi produsu lucruri ne-asteptate, dar dupa impregiurari, dupa medilocenele nostre spirituali si materiali modeste, si — multumita Domnului Antonelli, pre atunci protopopu in Turda, carele prin conosentulu seu zelu inca ni-a statu in ajutoriu, — ostenelele nostre au avutu totusi ce-va rezultatu, precum special-minte: unu micu ajutoriu, datu juristiloru romani din Sibiu, si — una mica biblioteca de opuri romane.

Nu voiescu a imputa nimenui, Domn'a mea, ca acesta societate, carea pentru mai buna, mai intielpta conducere a sa, Te-alesu pre Dta de presiedinte, — a remasu mai multi ani in ne-activitate; ba, daca nu asia fi acusat'a de modestia falsa, asi marturisi chiar, ca eu am desvoltatu celu mai pucinu zelu pentru ajungeroa scopului societatii; cea-co voiescu in sa se constatu este, ca societatea nostra, de-si a fostu inerte tempu forte indelungatu, esiste totusi dimpreuna cu tote rezultatele sale, caci nici un'a dintre membre nu si-a — detrasu inca ingagiamentulu; ba, presupunendu chiar, ca numai doue membre ar tiena la societate, ea ar esiste inca si atunci, si nimene nu ar ave dreptulu, de a-si insusi, prin ori-ce deductiune logice seu faptee, cea-ce este a societatii si respectivmente a membriloru sale.

Acesta fiindu asi, si — credu — nepotendu-se nega de catra nime, permite-mi Domn'a mea, se me abatu pucinu dela obiectu.

Cam la mediloculu lui augustu anulu curente, una juna Dama romana din Turda, intr'una „epistola deschisa“, publicata in cateva diurnale si subsemnata cu anonimulu „O membra“, — de-si Domn'a sa nici a fostu, nici este membra a societatii nostre, nu numai ca avu intentiunea de a mi sterni activitatea, ei totu o data mi ataca in unu modu, pucinu delicatu, chiar onorea, dandu a se pricepe, ca asi fi intrebuintiatu veniturele societatii in folosulu meu propriu, si descar candu a supr'a mea inca si alte insulte personale multu mai grosolane, decatu s'ar fi potutu astepta de la delicateti'a unei anime atatu de fragede si de innocentu.

Ca membra a societatii, sentiendu-me atacata in onorea mea, marturisescu, ca am asteptatu cu mare neastemporu trei septemane lungi, ca se convocu adunarea membriloru, pentru ca se cercetamu si constatamu adevverulu! Durere in sa, Dta n'ai facutu acesta!

Asia, dupa nemiscarea DTale, ne mai potendu eu as'epa, Te-am rogatu de-adreptulu se convocu adunarea membriloru, pentru ca se me justificu.

In urma rogarii mele, prin circulari'a emisa sub 9 sept. ai conchiamatu membrele societatii pre 11 sept. dar — nu sci din ce cauza chiar Dta nu Te-ai infacisiatu la acesta adunare.

Cu tote, maioritatea membriloru fiindu de facia, adunarea s'a timentu si, dupe delibereare asupra obiectelor puse la ordinea dilei, s'a adusu concludu, ca inse-si membrele primescu sarcina de a responde sub numele loru la incriminatiunile indreptate contra mea.

Responsulu s'a facutu conformu concludului si, mi se pare, mai antain Ti s'a presentatu DTale; Dta in sa obiectandu, ca ai lipsitu din adunare, n'ai voitu a-lu subscrie. A fostu portatu apoi la celelalte membre; dar — afara de doue, alt'a n'a mai voitu a subscrie, caci unu „insuratielu“, tramisu nu sci de cine, amblase mai nainte cu ordinulu „se nu subscrie.“

Se intielege, ca responsulu cestiunatu s'a publicatu apoi in diurnale numai cu subsemnatele a doue membre.

Dupa acestu responsu, a aparutu in publicitate de la aceea-si juna dama ne membra, una replica plina de rancore si malitia, unde esci rogata Dta, se binevoiescu a conchiamu pre tota inteligintia romana din Turda, ca se se consulte si se decida asupra sortii societatii nostre de lectura, si se nu pregetu nici eu a me present'a si justific'a in acesta adunare.

Despretiundu acesta replica, am tacutu

am asteptatu se vedu: ce va se mai urpedie.

Si intr'adeveru, Dta te-ai si grabitu a conchiamu pre 9 nov. una adunare de membre si nemembre; era dintr'unu cerculariu, misu in 27 nov. am vedutu, ca una alta adunare fu convocata pre 30 nov. fiindu invitati cu numele toti inteligentii romani din Turda, fara distinctiune, ca cineva este seu nu membra, este barbatu seu femeia. Vei fi observatu, Domn'a mea, in acesta adunare de 30 noemvre, ca indata ce am vedutu pre unii barbati, forte maturi si seriosi amestecandu-se cu violentia, — ea si cum ar fi fostu vorb'a de unu asaltu in contra inamicului! — in afacerile societatii nostre, trei membre, intre cari si eu, am parasitu numai decatu adunarea, remanendu, afara de ceta necompetentiloru, numai Dta si inca doue membre in adunare.

Ce ati facutu apoi acolo, nu vreu se sci; dar atat'a trebuie se constatu, ca: moioritatea membriloru fiindu absente, Dta trebuid numai de catu se redici adunarea.

Dupa acestea, revinu acuma la meritulu lucrului.

Mai antain insemnu, ca daca in calitatea mea de oficiale si membra a societatii, am fost seu nu — vinovata, despre acesta numai membrele societatii sunt in dreptu — competentiminte, si in casu de lipsa chiar si detorie a se pronuncia. Judecat'a loru apoi pote fi apelata la forulu publicu.

Si asi credu, Domn'a mea, ca am ajunsu acolo, unde ajutata mai alesu si de bunavointia si de sinceritatea DTale, problem'a se va pote deslega fara mare greutate.

Deci, Domn'a Presiedinte, cunoscendu-Ti nobloti'a animei, ca membra a societatii vinu cu deplina incredere in impartialitatea DTale, si cu totu respectulu Te rogu, se binevoiescu a-mi da unu responsu pozitivu si respicatu la fiecare din urmatoriele intrebari:

1. De la 1864/5, pana in timpulu de facia, cate adunari ale societatii nostre de lectura ai conchiamatu Dta?

2. De cate ori si candu — nu m'am presentatu eu in acele adunari?

3. Cu ce dreptu si pe cine ai conchiamatu Dta la adunarele societatii de la 9 si 30 noemvre a. c.?

4. Candu s'a disolvatu, daca s'a disolvatu — societatea nostra de lectura, si — ori s'a disolvatu, ori nu s'a disolvatu, — a sui este proprietatea bibliotecei? si prin urmare — cine are dreptulu a dispune de ea?

5. Adevveratu este ore, Domn'a Presiedinte, ca intr'alta dia dupa adunarea de la 30 nov. unu Domnu, presentandu-Ti o scriasore, subsemnata de cinci membre ale societatii cari dechiarau de nelegali adunarele conchiamate afara de competintia, Te provocau, ca in terminu de trei dile se convocu membrele societatii, era pana atunci se predai bibliotece'a pe langa inventariu domnei Ecaterina Ratiu, — Dta ai fi responsu:

„Mindenből lemondtam; semmi sincsánálam!“ adeca: „Am renunciatu la tote; la mine n' se mai afla nimicu.“

Asteptandu binevoitoriulu DTale responsu si rogandu-Te se binevoiescu a primi espressionea naltei mele stime, me subsemnu

A DTale devotata

Emilia Ratiu, m. p.

Turda, in 6 dec. 1873.

Naseudu, 8 decemvre 1873.

(Representatiuni si productiuni nationala, teatrali si chorali.) In septemana trecuta, publiculu naseudeanu a avutu trei seri placute, cari au implutu de bucuria anim'a fiacarui romanu intieleginte, anume: dlu Ioane Baciu Muntenscu, aotoru romanu, (de nascere transilvanianu,) trecendu prin acestu opidu, a arangiatu in mediloculu nostru doue representatiuni teatrali, un'a mercuri la 3. a l. c., er a dou'a sambata la 6 a l. c. — Prim'a representatiune a fost compusa din piesele: „Surugiulu romanu“, „Pandurulu cersitoriu“, „Herscu boccegiulu“ si „Vladutiulu mamei“, — tote piesele au fostu pre bine esecutate si — intrerupte in mai multe renduri de numeroase aplause, cu cari publiculu nu mai inceta. — La a dou'a represen-

tatiune s'au jocalu piesele, „Ciobanulu din dealu“, cantioneta de I. Vulcanu, „Chir Nastasia“, de Alessandri, „Paraponisiulu“, idem, „Vladutiulu mamei“, cantioneta comica si se fini cu o poesia compusa si esecutata de junele actoru Muntenscu, intitulata „Ad Naseudu.“

Din caus'a tempului nefavoritoru, publiculu nu fu atatu de numerosu ca in de 3 curente, inse multamirea, cu care sciutu dlu Muntenscu se indetulede in acestu publicu, a fostu dupla; aplausele mai incetau, si la cererea generale se repet'a inca o data — scurta, dar multu placuta cantioneta a dlui I. Vulcanu, „Ciobanulu din Ardealu“; publiculu se departa in tusiasmatu de bucuria, vedindu si pre un june stranepotu de a lui Gelu, imbracianu acesta frumosa arte.

Domineca sera inse, carea a fostu intr'adeveru o sera serbatorasca, am fostu fericitu vedé, asculta si admira progresulu teneru studiose la gimnasiulu romanu din locu, art'a musicai vocali si instrumentali.

Junimea romana, sub conducerea dlui profesore de musica A. Cuna, a arangiatu pre acesta sera unu concertu, la carele au participatu intriga inteligentia din locu, si parte si din giuru. Succesulu acestui concertu a fostu nespusu, totu publiculu si-a esecutatu viu'a multamita prin numeroase aplause. —

Dupa finitulu concertului, dlu Muntenscu, carele participa in acesta sera numai ca oспе, la cererea generale a publicului, a plecatu a mai repeta o data cantioneta „Ciobanulu din Ardealu“. Catu de bine sunt pe mite piesele nostre nationali! Dauna ca sunt mai multe. Unu spectatori.

Invitare.

Comitetulu Societatii de lectura alu Casinei romane din Oravitia, a cisu prin resolutiunea sa din 14 decembre a. c. tienerea adunarei generalis privisorie, pre 28 decembre a. c. st. m.

la carea sunt invitati cu cuvenita onor totu Dd. membri interni si esterni. — Oravitia, in 15 decemvre 1873.

Pentru Comitetu: 1—

Basiliu Bordanu mp., Gluca mp., presiedintele. notariulu.

Publicatiuni tacsabil.

Concursu.

Pentru implintirea parochiei gr. or. mane din Prisaca, se escrie de nou concursu cu terminu de 6 septemane de la prim'a publicare.

Emolumintele sunt: Doue Sesiuni parochiali, cu 4 jugero padure; — birulu stol'a indatenata de la 150 de case cu 730 suflete.

Concurentii, instruandu petitiunile dupa normativele ven. Consistoriu diecesanu de 3 si 7 maiu a. c. nr. 499, se le indrepte catre Sinodulu parochialu, prin Scaunulu presbiteralu din Caransebesiu.

Prisaca, in 28 noemvre 1873.

Comitetulu parochialu

in co'ntielegere cu dlu presbiteru tractualu.

1—3

Posta Redactiunei.

Dlui N. F. in Pl: Multamite publice pentu Redactiunea nostra seu person'a Redactorelui — potemu publica; dar nici, ca o trebuintia. Cereci pentu anulu 1874. Ti se va incuviintia cu placere. —

Dlui N. B. Margin. in Buc: Apretiunim placere; numai cat'a timpu, caci suntemu coplesiti. —

Dlui I. B. in O-m: Ar fi de totu tristu, da am ajunge, ca publicisti'a nostra se se ocupe d'alt'acelea! Lasati-ne, ca abia avem locu pentu alt'acelea de interesu; er dealtmintrelea a si fost destula m'liera! —